

Udvikling af landdistrikterne – økonomiske incitament

Alex Dubgaard & Jens Abildtrup

Konferencen: Wilhelm+7. Naturen og samfundet i det åbne land
Arrangeret af: Wilhelmgruppen under Danmarks Naturfredningsforenings studenterkomité på KU
Biologisk Institut, Københavns Universitet, 7. november 2008

Opgaven

- Midlerne i den fælles landbrugspolitik **søjle 2** forventes at stige.
- Hvordan bruges midlerne bedst muligt
 - til at **skabe natur og en sund økonomisk udvikling** i landdistrikterne.
- Hvilke **økonomiske og socioøkonomiske gevinster** er der ved at genoprette og udvikle naturen i landdistrikterne
 - og **hvor meget udvikling kan der skabes** under de nuværende økonomiske forhold?

EU's landbrugspolitik

til primo 1990erne

- **EU's fælles landbrugspolitik omfattede en række markedsordninger**
 - til opretholdelse af **høje** og relativt **stabile** landbrugs**priser**
 - primært ved hjælp af **told**, **eksportstøtte** og **støtteopkøb**
 - suppleret med **kvoteordninger** til begrænsning af produktionen.

Reformer

af EU's landbrugspolitik

- **Tre store reformer af landbrugspolitikken**
 - MacSharry-reformen i 1992, Agenda 2000 og Midtvejsreformen i 2003
 - gradvis mere markedsorienteret/reduceret prisstøtte
- **Som kompensation gives direkte tilskud**
 - langt størstedelen med 2003-reformen i form af enkeltbetalingsordningen afkoblet fra produktionen (Søjle 1)
 - Reelt en støtte til ejerskab af landbrugsjord
 - Kapitaliseres i jordpriserne
- **Alternativ målrettet støtte under Søjle 2.**

Sundhedstjekket

- af EU's landbrugspolitik

 - **To umiddelbare effekter:**
 - Braklagt jord kommer i produktion
 - Mælkekvoten forventes ophævet gradvis

 - **Mindre direkte støtte**
 - **Større tilskud til landdistrikter i Søjle 2¹**
-
1. [www.europa-kommissionen.dk/eu-politik/noegleomraader/landbrug_fiskeri/sundhedstjek/Forstærket behov for midler til Søjle 2.](http://www.europa-kommissionen.dk/eu-politik/noegleomraader/landbrug_fiskeri/sundhedstjek/Forstaerkt_behov_for_midler_til_Søjle_2)

Begrundelser for støtte til landdistriktsudvikling

- **Målsætninger om lige levevilkår i byer og på landet**
 - og sikring af bosætning i landdistrikterne
- **Centrale temaer er**
 - økonomisk diversifikation i landdistrikterne
 - institutionelle rammer for innovation og
 - vækst og lokale partnerskaber

❖ Jordbruget spiller hovedrollen ↗

Jordbruget spiller nøglerolle

- **I praksis spiller jordbruget en nøglerolle i landdistriktspolitikken**
 - de fleste tilskudsordninger retter sig mod landbruget og jordbrugsrelaterede erhverv
- **Kan det forenes med miljø- og landskabsforbedringer?**
 - Findes der beskæftigelsesfremmende aktiviteter, som også gavner miljø- og landskabsudvikling? ↵

Landdistriktsstøtte til landbrug

- **Støtteformer**

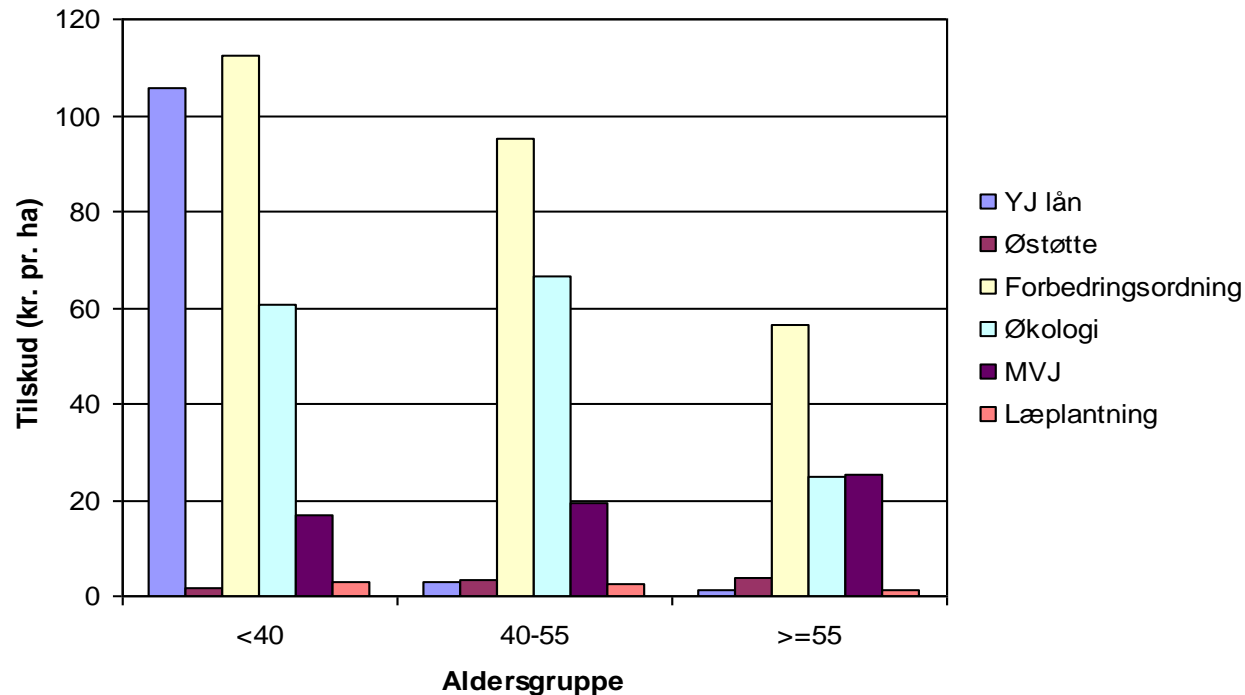
- *Forbedringsordningen – investeringsstøtte*
- *Tilskud til yngre jordbrugere*

Miljørelaterede:

- *Støtte til økologisk jordbrug*
- *Tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger*
- *Ø-støtte til småøer*
- *Læplantning*

Tilskud til landbrugsbedrifter fra landdistriktsprogrammet

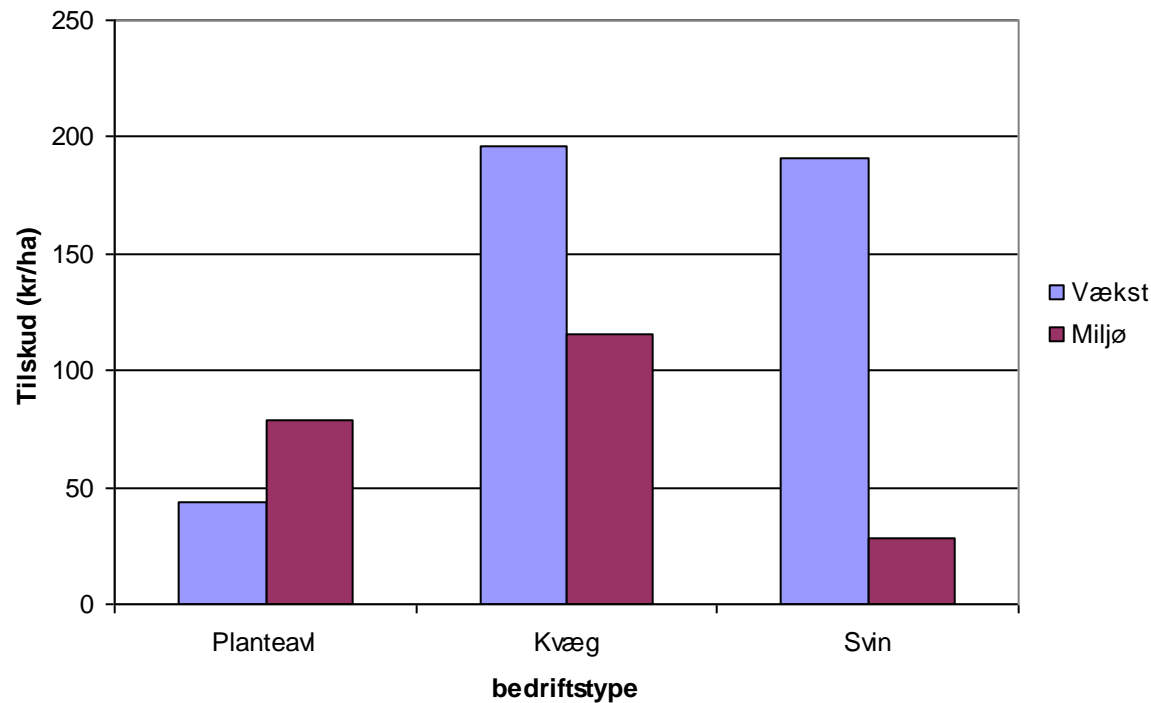

Tilskud til landbrugsbedrifter fra landdistriktsprogrammet fordelt efter landmandens alder

Kilder: Fødevareøkonomisk Institut (2005); Abildtrup & Jensen (2005b).

Tilskud fra landdistriktsprogrammet fordelt på bedriftstyper

Tilskud til landbrugsbedrifter fra landdistriktsprogrammet, fordelt på bedriftstyper

Kilder: Fødevareøkonomisk Institut (2005); Abildtrup & Jensen (2005b)

Lokalsamfundet og samfundet som helhed

- **Landbefolkningen foretrækker udviklingen**
 - frem for miljø (i USA, Lawly & Furtan, 2008)
- **Kan man få det bedste fra begge verdener?**
 - Nogle økonomiske aktiviteter bruger **miljø og natur som "input"**
- **Oplevelsesøkonomi i bred forstand**
 - **Multifunktionelt landbrug** – landbrugsturisme mv.
 - Rekreative landskaber – **naturturisme**.
- **Udflytning** fra byer bestemt af natur- og landskabsværdier
- **Behov for forskning** i præferencer for miljø- og landskabsværdier.

